

**ปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับ
การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต**
**Personal Psychological Factors and Social Factors Related to
Self-Directed Learning of Suan Dusit Rajabhat University Students**

ดร.จินตนา ต้นสุวรรณนนท์ และ ปิยะนุช เพียรรัตน์พิมล
หลักสูตรนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
E-mail: j_chintana@yahoo.com และ ppeanratpimon@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคมและการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต 2) ศึกษาปัจจัยในการทำน้าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และ 3) เพื่อเปรียบเทียบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตจำแนกตามคณะที่ศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ปีการศึกษา 2551 จาก 4 คณะ จำนวน 450 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบสองขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถามการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานครั้งนี้ ได้แก่ สถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis) และใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคลทุกตัว ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และการรับรู้ความสามารถของตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัจจัยทางสังคมทุกตัว ได้แก่ บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ และ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยในการวิจัยครั้งนี้มีปัจจัย 5 ตัวแปรที่ร่วมกันทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ร้อยละ 59.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การรับรู้ความสามารถของตน บรรยากาศการเรียนการสอน และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตในแต่ละคณะที่ศึกษามีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไม่แตกต่างกัน

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the relationships of personal psychological factors and

social factors with self-directed learning of Suan Dusit Rajabhat University students; (2) to investigate factors for prediction of self-directed learning of Suan Dusit Rajabhat University students; and (3) to compare the levels of self-directed learning of Suan Dusit Rajabhat University students from different faculties. The research sample consisted of 450 regular undergraduate students from four faculties of Suan Dusit Rajabhat University in the 2008 academic year, obtained by two-stage random sampling. The employed research instrument was a questionnaire on self-directed learning and related factors. Statistics for data analysis and hypothesis testing were Pearson product-moment correlation coefficient, stepwise multiple regression analysis, and one-way ANOVA. Research findings indicated that each of the personal psychological factors, namely, achievement motivation, attitude toward self-directed learning, and self efficacy had positive correlations with self-directed learning which were significant at the .01 level; and each of the social factors, namely, learning environment, relationship between instructors and students, and relationship between students and friends had positive correlations with self-directed learning which were also significant at the .01 level. In this research, five factors were identified, namely, achievement motivation, attitude toward self-directed learning, self efficacy, learning environment, and relationship between students and instructors that could be combined to predict self-directed learning significantly at the .01 level, with the combined predictability of 59.5 percent. Furthermore, no significant difference was found when the levels of self-directed learning of students from different faculties were compared.

คำสำคัญ (Key words) : การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-Directed Learning) ปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคล (Personal Psychological Factors) และปัจจัยทางสังคม (Social Factors)

บทนำ

การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้เป็นคนที่มีความรู้และใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่นั้นอย่างเต็มศักยภาพเพื่อใช้ในการพัฒนาประเทศ การจัดการศึกษาในระดับต่างๆ จึงได้มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับผู้เรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยที่ผู้สอนมีบทบาทในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้รักที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นวิธีการเรียนรู้ที่สำคัญยิ่งสำหรับผู้เรียนในยุคปัจจุบันที่จำเป็นต้องแสวงหาความรู้อยู่เสมอเพื่อให้ก้าวทันเทคโนโลยีและวิทยาการใหม่ๆ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนับเป็นวิธีการเรียนการสอนหลักที่สำคัญในระดับอุดมศึกษาโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะความสามารถในการศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องซึ่งจะเป็นการเอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คณะผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองตามแนวคิดของโนลส์ (Knowles, 1975) ที่เห็นว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองประกอบด้วย องค์ประกอบ 5 ประการ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง 2) การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ 3) การวางแผนการเรียนรู้ 4) การศึกษา

ค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งวิทยาการต่างๆในการเรียนรู้ และ5)การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยจะจัดกลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ 1) ปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคล และ 2) ปัจจัยทางสังคม ซึ่งจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ตัวแปรทางจิตลักษณะส่วนบุคคล ที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีหลายตัวแปร อาทิ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (หทัยทิพย์ ภาคอินทรี, 2545, สุชาติณี ใจเย็น, 2545) เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (พสนัน นิมิตรไชนนธ์, 2549) การรับรู้ความสามารถของตน (หทัยทิพย์ ภาคอินทรี, 2545) และตัวแปรปัจจัยทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีหลายตัวแปร อาทิ บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ (พิศดี มินศิริ, 2547, สุชาติณี ใจเย็น, 2545, ปรีดา ตาสี, 2551) และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน (พสนัน นิมิตรไชนนธ์, 2549, ปรีดา ตาสี, 2551)

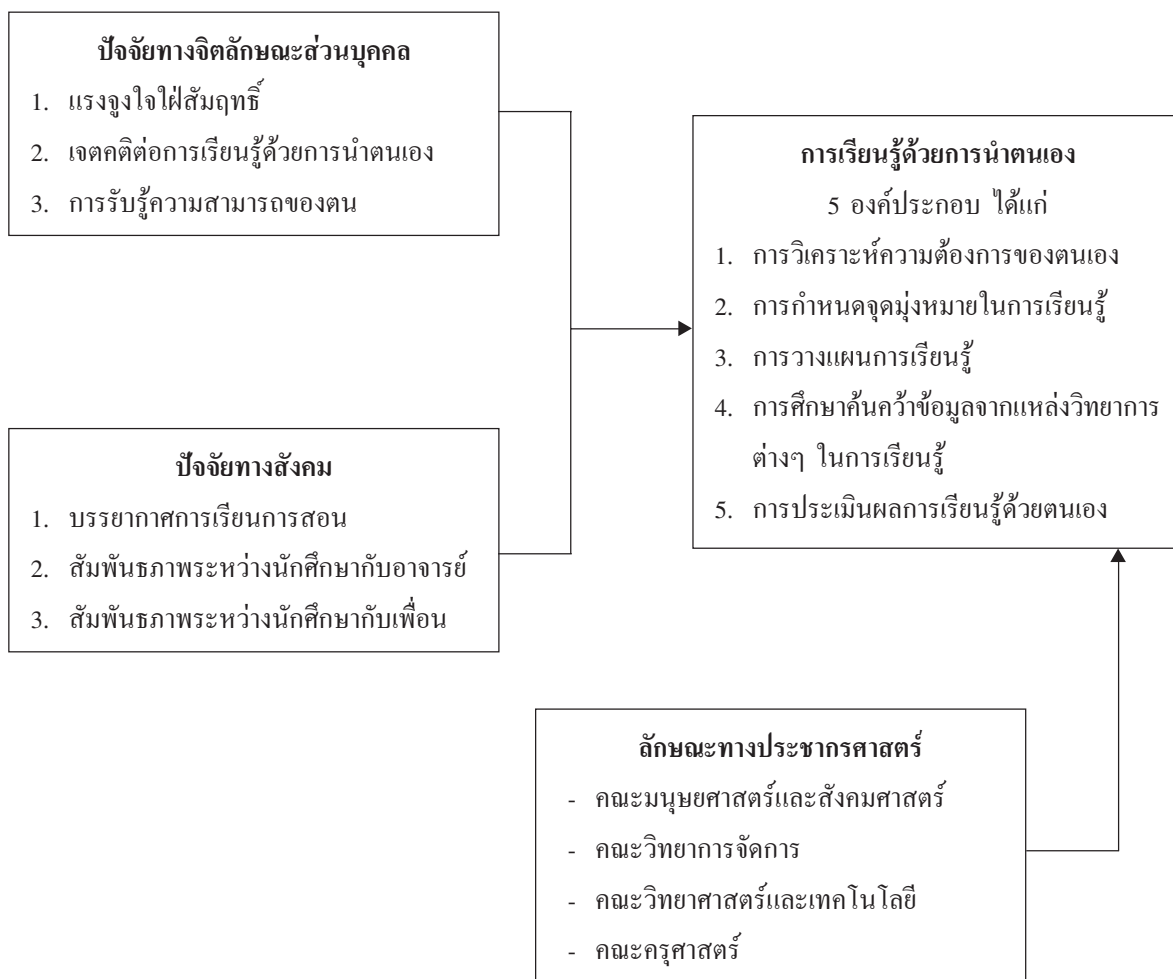
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตจัดอยู่ในกลุ่มมหาวิทยาลัยที่เน้นการผลิตบัณฑิตและพัฒนาสังคม มีการจัดการเรียนการสอนและภารกิจอื่นทั้งในมหาวิทยาลัยและศูนย์การศึกษานอกมหาวิทยาลัยที่กระจายอยู่ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่างๆ ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ การพัฒนาความเข้มแข็งของมหาวิทยาลัยตั้งอยู่บนพื้นฐานความเข้มแข็งของความสามารถทางวิชาการที่มีมาอยู่เดิมและปรับปรุงพัฒนาให้สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ความเข้มแข็งในวัฒนธรรมของสวนดุสิตอยู่ในรูปแบบของการมีบุคลิกภาพที่ดี การศึกษาหาความรู้และพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ อยู่เสมอ ความมีวินัยและการรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์ ความมีระเบียบและประณีตในงานที่ทำ มีความจริงจังในสิ่งที่ทำ จากแนวคิดดังกล่าวจะเห็นได้ว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตให้ความสำคัญที่จะพัฒนานักศึกษาและบุคลากรให้มีทักษะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองให้สามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ ตลอดจนสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆที่เป็นประโยชน์แก่สังคมและส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่รักในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

จากความสำคัญที่ได้กล่าวไปข้างต้น ทำให้คณะผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่าปัจจัยใดที่มีความสัมพันธ์และสามารถทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ สวนดุสิตและจะส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอันจะนำไปสู่การเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อจะได้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาและพัฒนาให้นักศึกษาสำเร็จเป็นบัณฑิตที่สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของการศึกษา ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นสารสนเทศสำคัญที่จะช่วยให้ผู้บริหาร คณาจารย์และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้นำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาทักษะและกระบวนการการเรียนรู้ของนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและสามารถสร้างบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามยุทธศาสตร์ของประเทศและของมหาวิทยาลัยต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคมและการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
2. เพื่อศึกษาปัจจัยในการทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
3. เพื่อเปรียบเทียบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตจำแนกตามคณะที่ศึกษา

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคลบางประการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
2. ปัจจัยทางสังคมบางประการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
3. ปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคมสามารถทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
4. นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตในแต่ละคณะที่ศึกษามีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกัน

วิธีการศึกษา

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ปีการศึกษา 2551 ได้มาจากการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-Stage Random Sampling) จากการสุ่มตัวอย่างตามขอบเขตการวิจัยที่กำหนด คือ ศึกษาเฉพาะคณะที่มีนักศึกษาครบทั้ง 4 ชั้นปี ซึ่งมี 4 คณะ ได้แก่ คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 450 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้คณะเป็นชั้น หลักสูตรเป็นหน่วยการสุ่ม โดยหลักสูตรที่ถูกสุ่มนั้นจะต้องมีนักศึกษาครบทั้ง 4 ชั้นปี

2) ทำการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย เป็นนักศึกษาหลักสูตรปฐมวัย จำนวน 91 คน นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 78 คน นักศึกษาหลักสูตรอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จำนวน 178 คน และนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร จำนวน 103 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแอลฟาของครอนบาคของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง 0.75 - 0.92 คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนธันวาคม 2551 ถึงเดือนมกราคม 2552

การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานครั้งนี้ ได้แก่ สถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ใช้ในการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคมกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต นอกจากนี้ได้ใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาตัวแปรปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคมที่สามารถทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตและใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ในการเปรียบเทียบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตในแต่ละคณะ และหากพบว่าผลการทดสอบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffé

ผลการศึกษา

1. ปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคลทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง .555 - .693 โดยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์สูงสุดกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($r = .693$) รองลงมาคือ เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($r = .622$) และการรับรู้ความสามารถของตน ($r = .555$) ตามลำดับ

2. ปัจจัยทางสังคมทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง .329 - .455 โดยสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์มีความสัมพันธ์

สูงสุดกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($r = .455$) รองลงมาคือ บรรยายการเรียนการสอน ($r = .441$) และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาด้วยกัน ($r = .329$) ตามลำดับ

3. ปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคมสามารถทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ซึ่งเป็นปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคลเป็นตัวทำนายที่มีอิทธิพลสูงที่สุด ($\beta = .357$) ในการทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 รองลงมาอันดับสองและสามคือ เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($\beta = .246$) และการรับรู้ความสามารถของตน ($\beta = .189$) สำหรับปัจจัยทางสังคม ซึ่งได้แก่ บรรยายการเรียนการสอน ($\beta = .105$) และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาด้วยกัน ($\beta = .096$) เป็นตัวทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่มีอิทธิพลเป็นอันดับที่สี่และห้าในการทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .01 ตามลำดับ โดยทั้ง 5 ตัวแปรร่วมกันทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ร้อยละ 59.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตในแต่ละคณะมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

1. ปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และการรับรู้ความสามารถของตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ 1 ที่คณะผู้วิจัยตั้งไว้

1.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกสูงสุดกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต แสดงว่า การที่นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ทำให้มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงด้วย การที่พบผลเช่นนี้เนื่องมาจากแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นปัจจัยที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนอยู่แล้ว หากผู้เรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงก็จะสนับสนุนให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงยิ่งขึ้น จากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ในด้านของการเรียนรู้ ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่องาน มีการวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้สอดคล้องกับคำกล่าวของโนลส์ (Knowles, 1975) ที่กล่าวว่า บุคคลที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะเรียนรู้อย่างตั้งใจ มีจุดหมายและมีแรงจูงใจสูง ผลการวิจัยที่พบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ หทัยทิพย์ ภาคอินทรีย์ (2545) และ สุชาสินี ใจเย็น (2545) ที่พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

1.2 เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกรองลงมาเป็นอันดับสอง แสดงว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตที่มีเจตคติทางบวกต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงทำให้มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงด้วย การที่พบผลเช่นนี้อธิบายตามแนวคิดเกี่ยวกับเจตคติได้ว่า บุคคลใดมีเจตคติในทางบวกต่อพฤติกรรมใดก็มีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นๆสูง การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองก็เช่นกัน ผู้ที่มีเจตคติทางบวกต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงก็มีแนวโน้มที่จะเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงด้วย ผลการวิจัยที่พบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พสขนัน นิรมิตรไชยนนท์ (2549) ที่พบว่า เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.3 การรับรู้ความสามารถของตนมีความสัมพันธ์ทางบวกรองลงมาเป็นอันดับสาม กล่าวคือ การที่นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตมีการรับรู้ความสามารถของตนสูง ทำให้มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงด้วย การที่พบผลเช่นนี้ เนื่องมาจากการรับรู้ความสามารถของตนเป็น ความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถของตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนมีอิทธิพลต่อบุคคลทั้งในด้านความคิด ความรู้สึก การตั้งใจตนเองและการกระทำ บุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูง บุคคลนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงด้วย ผลการวิจัยที่ได้นี้สอดคล้องกับงานวิจัยของหทัยทิพย์ ภาคอินทรี (2545) และพชชนัน นิรมิตรไชยนนท์ (2549) ที่พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2. ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ 2 ที่คณะผู้วิจัยตั้งไว้

2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์มีความสัมพันธ์ทางบวกสูงสุดกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กล่าวได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ที่ดีทำให้มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงด้วย เหตุที่พบผลเช่นนี้เนื่องมาจากความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์จะนำไปสู่การทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาตนเองตลอดเวลา อาจารย์มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียน ผลักดันให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้ส่งเสริมความคิดริเริ่มของผู้เรียน หากอาจารย์มีสัมพันธภาพที่ดีกับนักศึกษาจะทำให้นักศึกษา มีความอยากที่จะเรียนรู้ มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้มากขึ้นและมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในทางบวก ผลการวิจัยที่ได้นี้สอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวคนธ์ วงศ์สุภชัยนิมิต (2546) และพิศดี มินศิริ (2547) ที่พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษา

2.2 บรรยากาศการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์ทางบวกรองลงมาเป็นอันดับสอง กล่าวได้ว่า การที่นักศึกษา ได้รับบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดีทำให้มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงด้วย เหตุที่พบผลเช่นนี้ เนื่องมาจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาที่เน้นบริบทของการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยซึ่งสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวผู้เรียนทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ความพร้อมและพอเพียงของแหล่งการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยา พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ล้วนมีผลต่อการสร้างให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น สนใจติดตามค้นคว้า บรรยากาศที่เป็นอิสระในการเรียนรู้ช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวาและสนุกสนานอันส่งผลต่อกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ผลการวิจัยที่ได้นี้สอดคล้องกับงานวิจัยของพิศดี มินศิริ (2547) ที่พบว่าบรรยากาศการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกรองลงมาเป็นอันดับสาม กล่าวคือการมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักศึกษา กับเพื่อนทำให้มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงด้วย ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดทางการศึกษาผู้ใหญ่ของโนลส์ที่เชื่อว่า เพื่อนเป็นปัจจัยที่คอยเกื้อหนุนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินการเรียนรู้ได้สำเร็จลุล่วงโดยใช้ประโยชน์จากกลุ่มคนที่เรียนด้วยกัน เพื่อให้เป็นแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่มีคุณค่าและเป็นสิ่งจูงใจให้บุคคลต้องการเรียนรู้ (พชชนัน นิรมิตรไชยนนท์, 2549, หน้า 96) ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของพชชนัน

นิรมิตไชยพันธ์ (2549) และปรินดา ตาสี (2551) ที่พบว่า สัมพันธภาพกับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเองของนิสิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การรับรู้ความสามารถของตน และปัจจัยทางสังคม ได้แก่ บรรยากาศการเรียนการสอนและสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์สามารถร่วมกันทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ร้อยละ 59.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ 3 ที่คณะผู้วิจัยได้ตั้งไว้ การที่พบผลเช่นนี้ เนื่องมาจากการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ผู้เรียนต้องใช้ความคิดริเริ่มด้วยตนเองตั้งเป้าหมายวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง แสวงหาแหล่งการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และการรับรู้ความสามารถของตนจึงเป็นตัวทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่สำคัญ นอกจากนี้ การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาปัจจัยทางสังคมที่เน้นบริบททางการศึกษา บรรยากาศการเรียนการสอนและสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์จึงส่งผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองด้วย แต่ส่งผลในปริมาณที่น้อยกว่าปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งผลการวิจัยส่วนนี้สอดคล้องกับแนวคิดของโนลส์ (Knowles, 1975) ที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะในตัวผู้เรียนที่จะสามารถเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ โนลส์เชื่อว่าเมื่อผู้ใหญ่จะเรียนรู้ ผู้ใหญ่จะเลือกวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เนื่องจากเป็นการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ตรงกับโนภาพแห่งตนของผู้ใหญ่ที่ต้องการจะนำตนเองและเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจโดยมีปัจจัยด้านการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่คอยส่งเสริมสนับสนุนให้การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ประสบผลสำเร็จ (พศชนัน นิรมิตไชยพันธ์, 2549, หน้า 98)

4. นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตในแต่ละคณะมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 4 ที่คณะผู้วิจัยตั้งไว้ เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน ทุกคณะ ทุกหลักสูตร ต่างมีวัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิตที่ไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ มุ่งผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 (ฉบับแก้ไข พ.ศ.2545) ที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของแต่ละคณะยังส่งเสริมการจัดกิจกรรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะการทำงาน ทักษะชีวิต จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการปฏิบัติควบคู่ทฤษฎี ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการเรียนรู้ รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง รู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองในรูปแบบและวิธีที่หลากหลาย โดยที่ผู้สอน/อาจารย์มีบทบาทในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบนี้เป็นสิ่งที่ทุกคณะยึดนำไปเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ ในการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ทุกคณะและทุกศูนย์การศึกษา ต่างมุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในทุกคณะ และทุกศูนย์การศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งนี้เพื่อตอบสนองต่อนโยบายของมหาวิทยาลัยที่ว่า “เทคโนโลยีก้าวไกล อยู่ที่ไหนก็เรียนรู้ได้ ภายใต้มาตรฐานเดียวกัน”

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การรับรู้ความสามารถของตน บรรยากาศการเรียนการสอน และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ส่งผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาในส่วนของสถาบันการศึกษา ควรจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ฝึกให้ผู้เรียนเป็นผู้ใฝ่เรียนใฝ่รู้ รักในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนทั้งในส่วนของการร่วม วางแผนการเรียน การประเมินผลและสะท้อนผลการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยควรพัฒนาแหล่งการเรียนรู้บริการสารสนเทศทั้งที่เป็นเอกสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพและเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียนและมีการใช้ให้เกิดประโยชน์จากสื่อเหล่านั้นอย่างแท้จริง ในส่วนของอาจารย์ควรปรับบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ แสวงหาแนวทางวิธีการสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษาสนใจอยากเรียนรู้เพิ่มเติม กระตุ้นให้นักศึกษารู้จักแก้ปัญหาการเรียนด้วยตนเอง จัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงออกและมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น มีการมอบหมายงานให้นักศึกษาได้ใช้ทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และฝึกให้นักศึกษารู้จักนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมถึงการนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพในวันข้างหน้า

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตที่ให้ทุนสนับสนุนงานวิจัยนี้

เอกสารอ้างอิง

- ปรินดา ดาสี. (2551). **ลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- พชชนัน นิรมิตรไชยพันธ์. (2549). **ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- พิศดี มินศิริ. (2547). **ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลเครือข่ายภาคกลางในสังกัดสถาบัน พระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- สุราสีนิ ใจเย็น. (2545). **ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาในโรงเรียนที่เปิดสอนในระบบทางไกล. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- เสาวคนธ์ วงศ์สุกษยนิมิต. (2546). **การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้ใหญ่. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.**

- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ: พรินทกราฟฟิค.
- หทัยทิพย์ ภาคอินทรี. (2545). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตสัตวแพทยศาสตร์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Knowles, S. M. (1975). *Self-directed learning: A guide for learners and teachers*. New York : Follett.
- _____. (1980). *The modern practice of adult education: From pedagogy to andragogy*. New York : Follett.